

SZARVASMARHAFÉLÉK V.

A BANTENG ÉS A KOUPREY

Dr. Kenéz Árpád
Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft.

A cikk témáját a jól ismert(?) banteng és közeli rokona, a mára kihalt státuszú koupley adja. Ahogy előző cikkemben is megjegyeztem, a banteng jávai alfaja a gaurhoz áll közelebb genetikai szempontból. A koupley pedig már

gyerekként is titokzatos teremtmény volt számomra, mikor az Egyszervolt állatok bűvárzsebkönyvet vagy a WWF által kiadott „lutraalbumot” bújtam.

BANTENG (*BOS JAVANICUS*)

Előfordulás: Dél-Kelet Ázsiában él, három alfaja különíthető el. A *B. j.* Jáva és Bali szigetein, a *B. j. lowi* Borneón, míg a *B. j. birmanicus* alfaj a szárazföldi részeken élnek (Kambodzsa, Laosz, Mianmar, Thaiföld, Vietnám). A síkvidékeket, füves területeket, ritkás erdőket kedveli. Fűvel, friss hajtásokkal táplálkozik. A tehenek kisebb csapatokban élnek a borjakkal. A bikák magányosan élnek vagy olyan kis csoportokban, amelyek párzás idején felbomlanak.

Megjelenés: Az alfajok méretben és színükben is eltérnek egymástól (a sárgásbarnától a feketéig). A lábszárak, a fartájék fehér. Az ivari dimorfizmus erős. A bikák sokkal nagyobbak, mint a tehenek. A bikák nagy púppal rendelkeznek, szarvuk is nagyobb, szétálló, ívesebb, mint a tehenek esetében, amelyeknél inkább rövid és hátrafelé álló szarvak a jellemzők.

Marmagasság: 120-190 cm

Testhossz: 245-383 cm

Súly: 400-900 kg

Szaporodás: A tehenek 2-3 éves korukra, míg a bikák 3-4 éves korukra lesznek ivarérettek. 285 nap vemhességet követően egy borjú születik, amelynek súlya kb. 13-17 kg.

Egyéb: A borneói alfaj genetikai vizsgálatai arra utalnak, hogy a gaurhoz közelebb áll, ezért akár külön faji besorolást is kaphat majd. A bantenget korán házasították, a Bali marha őse. Veszélyeztetett státuszú faj. Vadon élő populációit nagyban szennyezhetik a keresztezett marhák, élőhelyük csökken az erdők kitermelése miatt, az illegális vadászat pedig megsűrűsödhetetlen veszélyforrás.

1. kép: Banteng bika (b) és tehén (j) (Fotó: Altina Wildlife Park)

2. kép: Pihenő banteng tehének (Forrás: Pixabay)

3. kép: A Lengyelországban található wrocław-i állatkertben 10 évet vártak banteng borjú születésére. A képen látható egyed végül 2018. február 19-én látott napvilágot (Forrás: zooborns.com)

KOUPREY (*BOS SAUVELI*)

Előfordulás: A tudomány egészen 1937-ig nem ismerte ezt a fajt. Kambodzsa nemzeti állata. Kambodzsán kívül feltételezhetően Laosz, Thaiföld és Vietnám területén is előfordult. Az utolsó észlelése 1988-ban volt. Feltételezhetően kipusztult a vadászat és az indokínai háborúk miatt. Olykor trófeája felbukkan a helyi piacokon, így feltételezik, hogy még egy kisebb állománya él Kambodzsában. A ritka erdőket, füves területeket kedveli, olykor az esőerdőkben is előfordult.

Megjelenés: A kifejlett hímek nagy lelógó nyaki lebennyel rendelkeznek, amely miatt jól elkülöníthetők a többi vad marhafajtól. A szarv csúcsán a szaru a bikák esetében 3 éves kor környékén felhasadozik, ami szintén csak ennél a fajnál fordul elő. A bikák szarva akár a 80 cm-t is elérheti, a teheneknél ennek kb. fele. Az állatok színe fiatal korukban vöröses, majd szürkéssé változik, a bikák sötétbarnák vagy akár feketék is lehetnek.

Marmagasság: 170-190 cm

Testhossz: 210-220 cm

Súly: 600-900 kg

4. kép: A koupley bikák jellegzetessége a felhasadozó szarvvég (Fotó: theworldofanimals.proboards.com)

5. A koupley típuspéldányaként elhíresült fiatal bika fotója a Párizsi Állatkertben 1937-ben (Fotó: Melletti és mtsai. 2014)

6. kép: Kifejlett koupley bika rajza (Melletti és mtsai. 2014)